

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน การปกครอง

ชื่อภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมาของบ้านซิ่ง และพระพุทธรูปทองทิพย์

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ประวัติบ้านซิ่ง เป็นตำนานที่ผู้เฒ่าผู้แก่ภายในหมู่บ้านได้เล่าสืบขานต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคนแต่เก่าก่อน บริเวณแห่งนี้เป็นที่ป่าดงดิบบริเวณกว้างใหญ่ปกคลุมหนาที่บ จนแทบแหงนมองไม่เห็นแสงดวงอาทิตย์ มีลำน้ำว่าทอดยาวเหยียดไหลผ่านเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยสัตว์ป่าและพืชพันธุ์นานาชนิด ลำน้ำว่านั้นเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตมีความหนาวเย็นมากน้ำใสสะอาดซึ่งมองเห็น กุ้ง ปู ปลา จอก แหน กรวด ทรายใต้น้ำได้อย่างชัดเจนบนสองฝั่งของแม่น้ำจะมีชาวบ้านอาศัยอยู่กระจัดกระจายทำมาหากินโดยอาศัยของป่า เช่น น้ำผึ้ง หัวเผือก หัวมัน ทำไร่ ทำสวน หรือออกป่าล่าสัตว์ ใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีสงบสุข

จนกระทั่งวันหนึ่งได้มีพรานป่าผู้หนึ่งได้ออกล่าสัตว์ได้ ลัดเลาะตามริมน้ำ และป่าดงดิบและเดินตามเนินสูงใกล้กับแม่น้ำได้พบว่าบนเนินนั้น มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุมไปด้วยเถาวัลย์จับอยู่อย่างหนาแน่นเต็มไปด้วยหนาม จึงแอบย่องเข้าไปดู เพื่อว่าจะมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ เมื่อแหวกพุ่มไม้เข้าไปดูก็ตกตะลึงเพื่อเห็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ประทับบนแท่นที่มีสีแดงที่ได้ฐานได้สลักเป็นอักษรที่ไม่สามารถอ่านออกได้ จึงรีบกลับบ้านและนำความที่พบไปบอกเล่าแก่เพื่อนบ้านว่า “ไปปะ (ไปพบ) พระพุทธรูปองค์หนึ่งองค์ใหญ่มีสีแดงจิ้งจิ้ง” คำว่า “สีแดง” น่าจะเป็นสีของอิฐหรือศิลาแดง คำว่า “จิ้งจิ้ง” เป็นคำขยายคำว่า สีแดงเพื่อย้ำความหนาแน่นคำบอกเล่าของตน พอวันรุ่งขึ้นชาวบ้านก็พากันไปดูตามที่นายพรานมาแจ้ง ซึ่งเป็นความจริงและพบว่าบริเวณพื้นที่แถบนี้เป็นที่ราบกว้างใหญ่เหมาะแก่การตั้งฐานบ้านเรือน และไม่ต้องกลัวถูกภัยน้ำท่วม จึงได้อพยพมาอยู่ได้ร่วมใจกันบูรณะปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปโดยสร้างศาลาในสถานที่นั้นสืบมาตามคำบอกเล่าว่าแต่งตั้งเดิม นั้น บ้านซิ่ง มีชื่อว่าบ้านห้วยไคร้ หรือบ้านน้ำว่า

คำว่า จิ่ง ได้ถูกนำมาเป็นนามอันมงคลของหมู่บ้าน วัดและตำบล ชาวบ้านได้อพยพครอบครัวมาอยู่อย่างหนาแน่น การทำมาค้าขายก็เจริญรุ่งเรืองที่ความเป็นอยู่อย่างสงบสุขต่อมาวัดซิ่งได้ตั้งชื่อเพิ่มเป็น “วัดซิ่งเจริญ” เพื่อเป็นสิริมงคลให้ชาวบ้านซิ่งเจริญ ยิ่งขึ้น องค์พระพุทธรูปที่พบในป่าดงดิบปัจจุบันคือองค์พระประธานของวัดซิ่งเจริญ ซึ่งประทับบนฐานชุกชี ลักษณะปางมารวิชัย แบบทำนึ่งสมาธิราบบนพื้นมีความกว้างหน้าตัก 6 ศอก 8 นิ้ว นับตั้งแต่พื้นประทับถึงปลายพระเมาลีสูง 11 ศอกนับได้ว่าเป็นองค์พระประธานในองค์พระอุโบสถที่ใหญ่ที่สุดในอำเภอเวียงสา ด้านหน้าพระประธาน ห่างจากฐานชุกชี ออกมาประมาณ 1 เมตร จะมีปล่องหรือ รู โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้สร้างหรือมีไว้เพื่อประโยชน์อันใดแต่ชาวบ้าน คณะศรัทธาบ้านซิ่งเจริญ จะตอบเป็นเสียงเดียวกันว่าปล่องหรือรูนี้มีอยู่คู่กับพระประธานนี้นานมาแล้วในสมัยก่อนปล่องหรือรูนี้จะกว้างกว่าปัจจุบัน ซึ่งตอนนี้ถูกหุ้มด้วยปูนซีเมนต์ เป็นรูเล็ก ๆ และแคบผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านเล่าว่า

รูนี้ จะเป็นโพลงทะเลออกกริมฝั่งน้ำว่าที่ “ผาโง้ม” ซึ่งเป็นชะง่อนผายื่นออกไปในลำน้ำว่าอยู่ทางทิศตะวันออกของวัดซึ่งเจริญ ห่างออกไปประมาณ 1,700 เมตร ถึงฤดูน้ำหลากจะมีเสียงดังมาจากปล่องหรือรูนี้ และวันใดที่คณะศรัทธามาทำบุญที่อุโบสถ จะนำน้ำที่เตรียมไว้กรวดน้ำเทลงในรูนี้เป็นการอุทิศส่วนกุศลและแผ่เมตตา

แหล่งข้อมูล

นายเคลื่อน นวลคำ

บ้านซึ่งเจริญ หมู่ 3 ตำบลซึ่ง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน